

2014. aasta vene keele põhikooli lõpueksami lühianalüüs

Tulenevalt haridusministri 17. septembri 2010. a määrusest nr 59 olid 2014. aasta kevadel toimunud põhikooli lõpueksamite eesmärgid järgmised:

- saada tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest;
- suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- teha otsus põhikooli lõpetamise kohta.

Vene keele põhikooli lõpueksamiga hinnatakse riiklikus õppekavas määratletud kooliastme õpitulemuste saavutatust.

Vene keele lõpueksami koostamisel toetutakse riiklikule õppekavale ja Euroopa keeleõppe raamdokumendile, millest lähtuvalt vastab lõpueksam ligilähedaselt Euroopa Nõukogu keeleoskustaseme B1-taseme kirjeldusele. Vene keele lõpueksam kontrollib kirjutamis-, kuulamist-, lugemist- ja rääkimisoskust.

2014. aastal muutus eksamitöö struktuur võrreldes varasemaga veidi: töö on mahukam ega sisalda eraldi eksamiosana keele struktuuri osa. Grammatikat ja sõnavara hinnatakse integreeritult lugemist- ja kirjutamisülesannetega. Lugemist- ja kuulamisosas ülesannete hulka suurendati, mis võimaldab kasutada erinevaid tekstiliike ja ülesandetüüpe ning käsitleda eri teemasid ning seega saada adekvaatsem pilt eksaminandi keeleoskusest.

2014. aasta vene keele põhikooli lõpueksam koosnes kirjalikust osast (kuulamine, lugemine, kirjutamine) ja suulisest osast (rääkimine). Kuulamisosas eest oli õpilasel võimalik saada maksimaalselt 25 punkti, lugemisosas eest 30, kirjutamisosas eest 25 ja rääkimisosas eest 20 punkti, kokku oli võimalik kogu eksamitöö eest saada maksimaalselt 100 punkti.

Tabel 1. Vene keele põhikooli lõpueksami osad

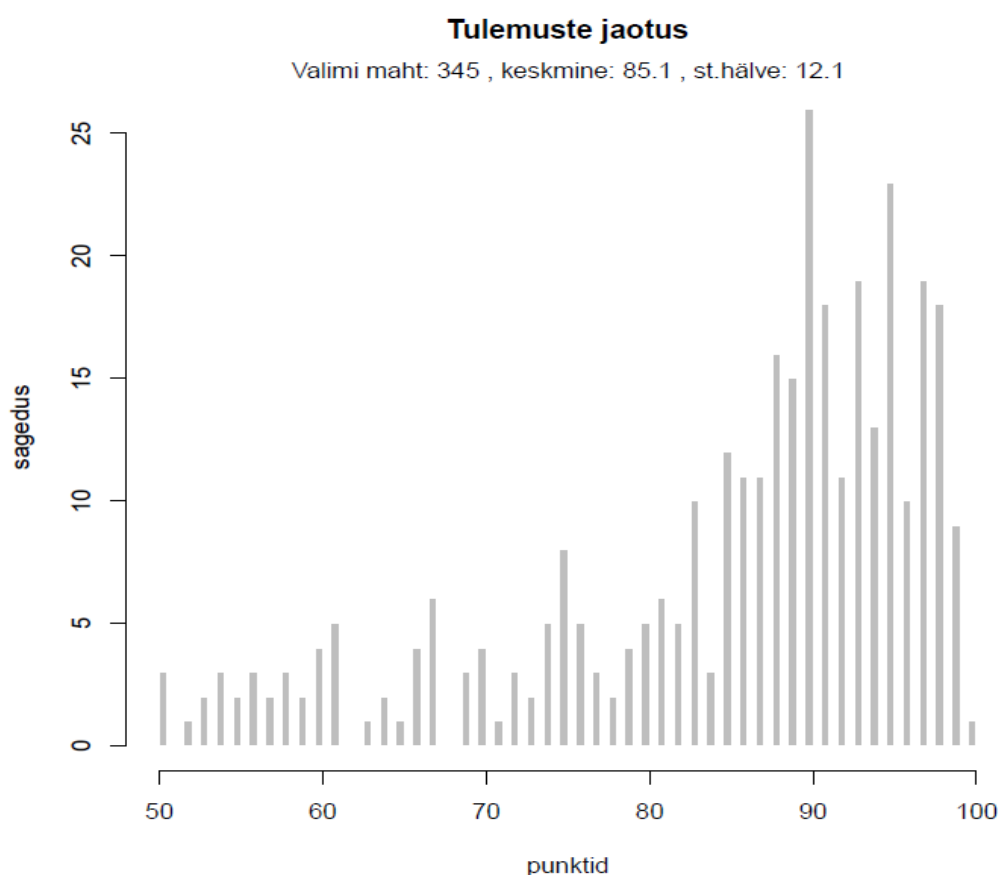
Eksamiosa	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Kestus (min)	Maksimumpunktid
Kuulamine	4	25	30	25
Lugemine	4	30	60	30
Kirjutamine	2	2	45	25
Suuline osa	2	2	15	20

2014. aastal laekus eksamikeskusele 345 tööd 128 koolist. Ühe eksamisooritajaga koole oli 63 ehk ligikaudu 49%, kahe-kolme eksamisooritajaga 37 ehk 29% ning seitsme ja enama eksamisooritajaga 14 ehk 11 %. Ligikaudu 95% ehk 317 õppurit õppisid vene keelt B-keelena ja kuus õpilast A-keelena ning kaksteist C-keelena.

Tabel 2. Üldstatistika viie aasta lõikes

Aasta	Sooritajaid	Maksimaalne tulemus	Minimaalne tulemus	Keskmine tulemus	Keskmine sooritus %	Keskmine hinne
2010	324	75	20	59,71	79,62	4,05
2011	351	75	21	62,05	82,74	4,25
2012	350	75	17	63,32	84,43	4,30
2013	305	75	15	67,31	89,75	4,32
2014	345	100	50	100	85,10	4,30

Statistiliste andmete võrdlus viimase kolme aasta lõikes näitab, et 2014. aastal oli sooritajate hulk ligilähedane 2011. aasta samale näitajale. Üldine keskmine sooritusprotsent (85,10) oli väga kõrge nagu ka eelnevatel aastatel, kuid peaaegu viis protsenti madalam eelmise aasta üldisest keskmisest tulemusest (vt tabel 2). 2014. aasta eksamitöö tulemuste ning eelnevate aastate tulemuste võrdlemisel tuleb arvestada muutunud eksamiformaati: eelnevate aastatega võrreldes tuli õpilastel sooritada mahukam ning raskusastmelt keerukam eksamitöö.

Joonis 1. 2014. a vene keele eksami tulemuste jaotuskõver

Eksamitöö keskmine tulemus oli 85,10 punkti ehk 85,10%, mis on ligikaudu 5% madalam tulemus kui 2013. aastal (89,75%) ning vastab hindamisskaalal hindele 4,3; kõrgeim tulemus oli 100 punkti ja madalaim 50. Eksami sooritanud õpilaste keskmine aastahinne vene keeles oli 4,48 – poistel 4,26 ja tüdrukutel 4,62.

Tabel 3. 2014. aasta vene keele lõpueksami tulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	136	39.42	79.23	81.44	83.65	81.44	50	85	99	13.02
N	209	60.58	85.99	87.48	88.97	87.48	54	90	100	10.92
Kokku	345	100.00	83.82	85.10	86.39	85.10	50	89	100	12.14

Üldiste keskmiste tulemuste võrdlus sooti näitab, et poiste ja tüdrukute keskmised tulemused erinevad ligikaudu kuue protsendi võrra (keskmised sooritusdast vastavalt 81,44% ja 87,48%), 2013. aastal oli see erinevus vaid ligikaudu üks protsent.

48,41% õpilastest sooritasid eksami hindele 5, 2013. aastal oli selliseid õpilasi sooritajate seas ligikaudu 18% enam (66,7%). 33,62% sooritasid eksami hindele 4 ja 17,97% hindele 3, 2013. aastal moodustasid viimase rühma vaid 3% õpilastest. Madalamaid hindeid õpilased 2014. aastal eksamitöö sooritamise eest ei saanud. 2014. aasta lõpueksamitöö kvaliteet (hinded neli ja viis) moodustab 82% (tüdrukutel 87,1% ja poistel 74,3 %), edukusnäit (hinded kolm, neli ja viis) – 100 % (tüdrukutel 100% ja poistel 100%). Eksamihinnete põhjal võib väita, et eksamitöö muutus raskemaks ning vene keele eksami valinud õpilaste keeleoskustase on väga kõrge.

Eksami erinevate osade keskmiste tulemuste võrdlus näitab, et väga hästi lahendasid õpilased töö kuulamis-, lugemis- ja keele struktuuri osa, mille keskmised tulemused olid 93,0%, 92,0% ja 89,16%. Ligikaudu kümme protsenti madalam oli kirjutamisosa üldine keskmine tulemus (79,69%). Rääkimisosa keskmiseks tulemuseks kujunes 95,34%.

Tabel 4. 2014. aasta vene keele lõpueksami põhinäitajad osade kaupa

	Kuulamine	Lugemine	Kirjutamine	Rääkimine
Maksimumpunktid	25	30	25	20
Keskmine tulemus	21,15	25,61	19,92	18,87
Keskmine sooritus %	84,59	83,86	79,70	94,36
Miimum	11	9	0	10
Maksimum	25	30	25	20
Standardhälve	2,98	4,24	5,19	2,04

Poiste ja tüdrukute eksamiosade keskmiste tulemuste analüüs näitab, et need erinevad kuni 12,5%, väiksemad on erinevused kuulamise, rääkimise ja lugemise ning suuremad kirjutamise osas.

Tabel 5. 2014. aasta vene keele lõpueksami osade keskmised tulemused soo järgi

	Kuulamine	Lugemine	Kirjutamine	Rääkimine
Poisid	82,85%	80,64%	72,12%	92,54%
Tüdrukud	85,72%	85,95%	84,63%	95,55%

Kuulamisosa keskmine tulemus oli 2014. aastal 84,59%. Poiste ja tüdrukute üldised keskmised tulemused on lähedased, kuid tüdrukute üldine keskmine tulemus on umbes kolme protsendi võrra kõrgem (vastavalt 82,85% ja 85,72%).

Tabel 6. 2014. aasta vene keele lõpueksami kuulamisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	136	39.42	20.18	20.71	21.25	82.85	11	21	25	3.14
N	209	60.58	21.04	21.43	21.82	85.72	11	22	25	2.84
Kokku	345	100.00	20.83	21.15	21.46	84.59	11	22	25	2.98

Lugemisosa keskmine tulemus oli 83,86%. Analüüs sooti näitab, et poiste ja tüdrukute lugemisosa keskmised tulemused erinevad ligikaudu viie protsendi võrra (vastavalt 80,64% ja 85,95%) ning ka selle osa juures on tüdrukute keskmised tulemused kõrgemad.

Tabel 7. 2014. aasta vene keele lõpueksami lugemisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	136	39.42	23.41	24.19	24.98	80.64	9	26	30	4.63
N	209	60.58	25.26	25.78	26.31	85.95	12	27	30	3.85
Kokku	345	100.00	24.71	25.16	25.61	83.86	9	26	30	4.24

Kirjutamisosa keskmine tulemus 2014. aastal langes kokku 2013. aasta tulemusega (vastavalt 79,70% ja 79,69%), mis on ka loomulik, sest antud osa formaati ei muudetud, kuid täpsustati hindamiskriteeriume. Kirjutamisosa tööde analüüs näitab, et kõrgemad punktid saadakse reeglina ülesande täitmise eest ja madalamad grammatika eest. Analüüsides keskmisi tulemusi

sooti, näeme, et tüdrukute tulemused on üle kümne protsendi kõrgemad poiste tulemustest (vt tabel 8). Eelmisel aastal oli vahe poiste ja tüdrukute tulemustes ligikaudu 8%.

Tabel 8. 2014. aasta vene keele lõpueksami kirjutamisosas tulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	136	39.42	17.04	18.03	19.02	72.12	0	19	25	5.83
N	209	60.58	20.57	21.16	21.75	84.63	5	23	25	4.31
Kokku	345	100.00	19.38	19.92	20.47	79.70	0	21	25	5.19

Lõpueksamitöö analüüs ülesannete kaupa näitab, et väga lihtsaks osutus kuulamise esimene ülesanne (keskmine sooritusprotsent 96,52), mis oli kolmese pildivalikuga valikvastustega ülesanne ning kontrollis teksti üldist mõistmist ja valikulise info leidmist. Ülesanne põhines igapäevastel lihtsatel dialoogidel õpilasele tuttavatel teemadel. Kuulamisosa teine ja kolmas ülesanne osutusid õpilastele igati jõukohaseks (üldised keskmised sooritusprotsendid 76,56 ja 78,16). Teine ülesanne põhines intervjuul ning kontrollis teksti üldist mõistmist, valikulise info leidmist, järelduste tegemist; ülesanne oli kolme valikuga valikvastustega ülesanne. Kolmas ülesanne oli lühivastustega ülesanne ja põhines raadiosaatel, kus räägiti loomadega seotud rekorditest. Ülesanne kontrollis valikulise info leidmist ja teksti detailset mõistmist. Neljas ülesanne, mis oli kahe valikuga (õige/vale) valikvastustega ülesanne, osutus sooritajatele lihtsaks (keskmine sooritusprotsent 88,45). Ülesanne põhines kahe inimese pikemal vestlusel ja kontrollis teksti põhisisu ja olulise info mõistmist.

Lugemisülesanded olid õpilastele pigem kerged ega valmistanud raskusi, mida kinnitavad saadud kõrged tulemused. Kõige lihtsamaks osutus neljas ülesanne (keskmine sooritusprotsent 90,49), mis oli pangaga lünkülesanne ja kontrollis lugemisoskust ning grammatika ja sõnavara tundmist. Esimene ülesanne (keskmine sooritusprotsent 78,65) põhines tekstil, milles räägiti kuulsast mustkunstnikust. Ülesanne oli kolmese valikuga valikvastustega ülesanne ja kontrollis teksti peamisest mõttest arusaamist ning vajaliku info leidmist. Väga kergeks osutus ka teine ülesanne (keskmine sooritusprotsent 83,82), mis oli lühitekstidel põhinev sobitamisülesanne ning kontrollis teksti peamisest mõttest arusaamist. Kolmandaks ülesandeks oli lünkülesanne (üldine keskmine sooritusprotsent 79,49), mille sooritamise saad õpilased samuti hästi hakkama. Ülesanne kontrollis arusaamist pikemast tekstist ja tekstisisestest seostest.

Kirjutamisosa kaks ülesannet olid õpilastele samuti igati jõukohased (sooritusprotsendid vastavalt 82,5 ja 78,10). Sooritajatel tuli kirjutada kaks teksti, millest üks oli e-kiri ning teine kiri sõbrale (vt tabel 9).

Analüüsides poiste ja tüdrukute keskmisi tulemusi ülesannete kaupa (vt tabel 9), näeme, et sarnaselt eelmise aasta tulemustega erinesid noormeeste tulemused neidude omadest enim kirjutamisosa esimese ja teise ülesande juures (keskmiste sooritusprotsentide vahe 10% ja 8%).

Tabel 9. 2014. aasta vene keele lõpueksami ülesannete põhinäitajad

	Maksimum-punktid	Keskmine sooritus % (M/N)	Min punkte	Max punkte	St hälve
Kuulamise 1. ülesanne	6	96,52 (94,73/97,69)	3	6	0,53
Kuulamise 2. ülesanne	7	76,56 (73,53/78,54)	1	7	0,92
Kuulamise 3. ülesanne	6	78,16 (77,08/78,87)	0	6	1,30
Kuulamise 4. ülesanne	6	88,45 (87,62/89,00)	2	6	0,91
Lugemise 1. ülesanne	6	78,65 (75,49/80,70)	0	6	1,12
Lugemise 2. ülesanne	6	83,82 (81,74/85,17)	0	6	1,25
Lugemise 3. ülesanne	8	79,49 (73,62/83,31)	0	8	1,99
Lugemise 4. ülesanne	10	90,49 (88,68/91,67)	3	10	1,21
Kirjutamise 1. ülesanne	9	82,54 (76,47/86,50)	0	9	1,84
Kirjutamise 2. ülesanne	16	78,10 (69,67/83,58)	0	16	3,62

Suulise osa hindamise tulemusi ei ole võimalik analüüsida, sest õpilaste vastuseid ei salvestata.

Õpetajatelt saadud tagasisidest selgub, et osa õpetajaid pidas eksamitööd liiga raskeks, sest tekstid olid pikad, neid oli palju ning sõnavara keeruline. Teine osa õpetajaid jäi aga eksamitööga rahule: nad pidasid tööd heaks ja jõukohaseks, ülesandeid huvitavaks. Hindamisjuhend oli mõistetav ja mugav hindamiseks. Õpetajad leiavad, et kuna vene keelt õpitakse peaaegu saajaprotsendiliselt B-keelena ning põhikooli lõpetaja eeldatav keeleoskustase põhikooli lõpus on A2.2, siis tuleks pakkuda õpilastele vastava taseme eksamitöö sooritamist.

Kokkuvõtteks

Lõpueksamitöö vastas A-võõrkeele õppekavale. Kuigi 2014. a vene keele lõpueksamitöö oli võrreldes eelmiste aastatega mahukam ning raskusastmelt keerukam, olid töö struktuur ja ülesannete tüübiga eelmistest eksamitest tuttav. Eksamitöö üldine keskmine üsna kõrge sooritusprotsent on ootuspärane, sest tegemist on valikeksamiga, mida valdavalt valivad

tublimad keeleoskajad. Kokkuvõtvalt võib öelda, et 2014. a vene keele lõpueksamitöö oli õpilastele jõukohane, vahest isegi liiga kerge, pakkudes samas mitmekesisust nii teemade kui ka ülesandetüüpide lõikes.

Kindlasti on oluline õpetajate piisav eksamialane koolitus, et tagada eksamitööde hindamine ühtsetel alustel. Käesoleva õppeaasta jaanuaris viiakse läbi põhikooliastme vene keele õpetajatele suunatud eksamiseminarid, kus tutvustatakse eksamiformaati ning hindamisskaalasid.

Mare Kasuri

SA Innove, vene keele võõrkeelena peaspetsialist